

BINA ISTRA

Zelena tranzicija na Istarskom ipsilonu

ŠEST PRIČA O SUŽIVOTU INFRASTRUKTURE I PRIRODE

U

pravljeni autocestom u Istri ne znači samo osigurati prohodnost 12 milijuna vozila godišnje - to znači i čuvati krajobraz, vode i zrak koji ga okružuju. Bina Istra sustavno ugrađuje ekološka rješenja u svaku fazu izgradnje i održavanja Istarskog ipsilona, poručuju iz koncesionara Istarskog ipsilona, ističući šest priča o tome kako zelena tranzicija izgleda na licu mjesta.

Gradnjom autoceste od tunela Učka do čvora Matulji uskoro će se povezati Istru s kvartnerskom obalom i riječkom zaobilaznicom u smjeru Zagreba. Riječ je o strateškom projektu nacionalne važnosti za Republiku Hrvatsku, koji je za Bina Istru iznimno zahtjevan tehnički pothvat - kako zbog kratkih rokova izgradnje tako i zbog složene konfiguracije terena i geoloških uvjeta, uz istodobnu obvezu osiguravanja neprekidnog odvijanja prometa.

Od samog početka projekta inženjeri i radnici Bina Istre maksimalno su angažirani kako bi to trenutačno najveće gradilište u Hrvatskoj bilo dovršeno u zadanim rokovima i prema najvišim standardima cestovne infrastrukture. Posebna se pažnja posvećuje sigurnosti - i na samom gradilištu i za sve sudionike u prometu te lokalnu zajednicu. Dio dionice planirano je pustiti u promet već ovog ljeta, čime će se promet znatno rasteretiti, a uvjeti vožnje bitno poboljšati.

Ništa manja pažnja nije posvećena zaštiti okoliša, divljih životinja, racionalnoj upotrebi energije i materijalima s minimalnim ugljičnim otiskom.

1.

LED RASVJETA - SVJETLO BEZ RASIPANJA

Obnova prve cijevi tunela Učka, dovršena u rujnu 2025., donijela je potpuno novo osvijetljenje: ugrađena je adaptivna LED rasvjeta automatski prilagođava intenzitet svjetla uvjetima u tunelu i na portalima, smanjujući potrošnju električne energije za procijenjenih 40-50 posto u usporedbi s klasičnim fluorescentnim sustavima. Isti princip postupno se primjenjuje i na naplatnim postajama te pratećim objektima duž Istarskog ipsilona. Rasvjeta omogućuje centralizirani nadzor i gašenje neiskorištenih zona u satima malog prometa - korak koji na godišnjoj razini znači stotine tisuća kilovatsati manje potrošnje.

2.

ECOPACT BETON

- GRADNJA S MANJIM UGLJIČNIM OTISKOM

Proboj i obloga druge cijevi tunela Učka izvedeni su s više od 120 tisuća kubnih metara Holcimova ECOPact betona - niskougljičnog materijala s 30 - 33 posto manjim ugljičnim otiskom od industrijskog standarda. Cement dolazi iz Holcimove tvornice u Koromačnu, samo nekoliko kilometara od gradilišta, a kratki opskrbni lanac dodatno smanjuje emisije prijevoza. Projekt je bio prvi u Hrvatskoj koji je javno demonstrirao potencijal niskougljičnih betona u velikim infrastrukturnim zahvatima. Generalni direktor Bina Istre, dr. sc. Dario Silić, istaknuo je da Bina Istra nastoji "primjenjivati mjere s ciljem smanjenja ugljičnog otiska projekta dopune na puni profil Istarskog ipsilona". Isti pristup ugrađuje se i u preostale faze izgradnje prema Matuljima.

Bina Istra sustavno ugrađuje ekološka rješenja u svaku fazu izgradnje i održavanja Istarskog ipsilona, a posebna pažnja posvećena je zaštiti okoliša, divljih životinja, racionalnoj upotrebi energije i materijalima s minimalnim ugljičnim otiskom

3.

SOLARNE FARME - ISTRA KAO ENERGETSKI PROIZVOĐAČ

Prostrani zaštićeni pojasevi uz autocestovne dionice otvaraju iznimnu mogućnost: postavljanje fotonaponskih farmi na površinama koje ionako ne mogu biti poslužiti za druge namjene. Bina Istra planira solarne elektrane na istarskoj strani tunela Učka, gdje nadstrešnica portala i okolne ravne plohe nude optimalnu ekspoziciju, te u zoni čvora Kanfanar, geografskom središtu Ipsilona s dobrom priključnom infrastrukturom. Cilj je pokriti dio vlastite potrošnje električne energije - od rasvjete tunela i naplatnih kućica do servera i sustava videonadzora - iz obnovljivih izvora. Projekt je u fazi izvodljivosti i prostornog planiranja, a procjenjuje se da bi instalirani kapacitet mogao godišnje proizvesti višak koji bi se predavao u distribucijsku mrežu.

4.

TALOŽNICE I SEPARATORI - TIHA ZAŠTITA PODZEMNIH VODA

Svaki kilometar autoceste koji kiša ispere nosi sa sobom ostatke goriva, motornih ulja i teških metala s kolnika. Duž cijelog Ipsilona Bina Istra održava mrežu separatora lakih tekućina — uređaja koji zadržavaju ugljikovodike i mulj iz oborinskih voda te sprječavaju njihovo prodiranje u tlo i podzemlje. Sustav je projektiran prema normi HRN EN 858 i uključuje automatske plovke koji zatvaraju izlaz u slučaju akcidentnog izlivanja goriva. Separatori se redovito prazne, a skupljeno ulje i mulj zbrinjavaju se kao opasni otpad prema zakonskim propisima. Na posebno osjetljivim dionicama — ondje gdje autocesta prolazi iznad krškog podzemlja bogate Istre — primjenjuju se apsorpcijski filtri kao dodatni sloj zaštite.

5.

STARA CIJEV, NOVA ULOGA - VODA ZA LIBURNIJU

Tuneli su prirodni sakupljači procjernih i podzemnih voda. U prvj cijevi tunela Učka, sada pretvorenog u jednosmjerni prometni objekt, smještena je crpna stanica koja skuplja vodu što se slijeva kroz masiv Učke. Ta voda, pročišćena kroz prirodne geološke slojeve i dodatno mehanički tretirana, pumpa se prema liburnijskim komunalnim sustavima kao vrijedan vodni resurs - posebno dragocjen u ljetnim mjesecima, kad pritisak na lokalne vodoopskrbne sustave dostiže vrhunac. Revitalizacija stare cijevi tako dobiva ekološku dimenziju: ono što bi moglo biti samo otpadna infrastruktura, postaje dio regionalnog vodnog ciklusa. Sustav se redovito nadzire i uzorkuje u suradnji s nadležnim vodopravnim i sanitarnim tijelima.

6.

PRIJELAZI ZA DIVLJAČ - KORIDOR KOJI NE PRESTAJE

Autocesta je za divljač fizička barijera koja siječe stoljetne migracijske putove. Svaki kilometar Ipsilona koji prolazi kroz šumske i poljodjelske predjele srednje i sjeverne Istre potencijalno razdvaja populacije srna, lisica, jazavaca i druge sitne divljači. Studije utjecaja na okoliš koje su prethodile fazama gradnje obvezale su projektante na ugradnju propusta za divljač - podvoznjaka i propusnih cijevi dimenzioniranih za prelazak životinja - na mjestima gdje terenska istraživanja potvrđuju aktivne koridore divljači. Na dionicama koje prolaze u neposrednoj blizini Parka prirode Učka, jednog od ekološki najosjetljivijih područja Istre, s više od 1300 biljnih vrsta i bogatom faunom, zahtjevi su bili posebno strogi. Bina Istra redovito prati stanje tih propusta i u okviru programa održavanja osigurava njihovu prohodnost - čišćenje od nanosa, obnovu zasada koji životinjama signaliziraju siguran prolaz te kontrolu ograde koja ih usmjerava prema propustu umjesto prema kolniku.